

УДК 341.94

КОЛІЗІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ФАКТОРИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Смолин Я. В.

Здобувач Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Калакура В. Я.

Анотація. *Ця стаття присвячена питанням колізійно – правового регулюванням договору міжнародного факторингу. Аналізується автономний вибір сторонами компетентного правопорядку, а також колізійно-правове регулювання факторингових відносин за принципом тісного зв'язку. Досліджуються проблеми міжнародно-правового регулювання автономного вибору компетентного правопорядку сторонами договору міжнародного факторингу положеннями конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг». Обґрунтовується недосконалість колізійно-правового регулювання міжнародних факторингових відносин через розщеплення договірної статуту, а також поширення на договір факторингу компетентного правопорядку за договором з якого виникає право грошової вимоги. На підставі аналізу правової природи факторингових відносин доводиться необхідність впровадження окремої формалізованої колізійної прив'язки для договору факторингу за принципом тісного зв'язку.*

Ключові слова: *колізійно-правове регулювання, контракт міжнародного факторингу, автономія волі, принцип тісного зв'язку.*

Постановка проблеми. Інтеграційні процеси на сучасному етапі розвитку світових господарських відносин сприяли виходу останніх за національні рамки. Формування глобалізованого ринку супроводжується зміною економічного та юридичного характеру договірних відносин [1]. Наслідком цього є поява у міжнародній торгівлі нових видів договорів, невідомих правотворчій практиці ряду країн, до числа яких можна віднести і договір факторингу. Застосування факторингу, як нового розрахунково-платіжного інструменту фінансування підприємницької діяльності передбачає підвищення оборотоздатності обігового капіталу, покриття касових розривів [2; 3]. Ефективність та дієвість факторингу сприяли активному поширенню останнього у комерційній практиці.

В умовах встановлення та розвитку нових видів зобов'язальних відносин у міжнародній комерційній діяльності, першочергового значення набуває питання правового забезпечення міжнародних факторингових операцій. Сучасний стан розвитку правового регулювання міжнародних факторингових відносин характеризується поверхневистю та фрагментарністю [4, с. 83]. Враховуючи зазначене, дослідження питань визначення компетентного правопорядку у відповідній сфері набуває першочергового значення.

Метою цієї статті є дослідження сучасного стану, закономірностей розвитку колізійно-правового регулювання міжнародних факторингових операцій з метою виявлення найбільш оптимальних шляхів вирішення колізійної проблематики у відповідній сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням колізійно-правового регулювання міжнародних комерційних відносин займалися ряд міжнародних та вітчизняних вчених, зокрема В. К. Сави́нї, І. С. Зикін, Л. А. Лунц, Н. Г. Вилкова, В. І. Кисіль, А. В. Канашевський, В. П. Звеків, С. М. Задорожна, В. П. Пшеничнюк, А. Г. Філіпов, Ю. А. Ти-

хомиров та інші. Питання колізійно-правового регулювання міжнародних факторингових операцій віднайшли своє висвітлення в працях А. А. Приходько, Ф. Феррарі, Н. Ю. Газдюк. Незважаючи на це, недостатньо висвітленими у науковій літературі залишаються питання визначення компетентного правопорядку на підставі *lex voluntatis*, як вільний вибір сторонами права, а також ефективність сучасного стану колізійно-правового регулювання міжнародних факторингових операцій та його відповідність принципу тісного зв'язку.

Основні результати дослідження. Уніфікація норм права відображає сучасні тенденції розвитку правового регулювання у сфері міжнародних факторингових відносин. На дипломатичній конференції в Оттаві у 1988 році була прийнята конвенція УНІДРУА «Про міжнародний факторинг», що є на сьогоднішній день чинною для 8 держав [5; 6]. З метою створення єдиної правової бази для уступки дебіторської Комітетом ООН з питань міжнародної торгівлі (ЮНІСТРАЛ) підготовлено конвенцію «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001р. [7].

Положення конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» поширюють свою дію на договори міжнародного факторингу та уступки права грошової вимоги. Стаття 1 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» визначає сферу правового регулювання конвенції, передбачаючи, що остання застосовується щоразу, коли грошові вимоги, відступлені згідно з договором факторингу, впливають з договору купівлі-продажу товарів між постачальником та боржником, які здійснюють господарську діяльність на території різних держав і:

- а) такі держави і держава, де фактор здійснює господарську діяльність, є Договірними державами; або
- б) як договір купівлі-продажу товарів, так і договір факторингу регулюються законодавством Договірної держави [5].

Специфіка генеральної презумпція тісного зв'язку, передбаченого ст. 2 конвенції УНІДРУА передбачає наявність наступних особливостей. Характер відносин ускладнених іноземним елементом з яких виникає право грошової вимоги відповідає аналогічним, визначеним Віденською конвенцією 1980 р. «Про міжнародні договори купівлі – продажу». Модель відносин, визначених положеннями останньої є кваліфікуючою ознакою при вирішенні питання про застосування Оттавської конвенції 1988 р., а отже – здійснюється за об'єктивним критерієм [8]. Подібні особливості обумовлені тим, що Віденська конвенція є основною уніфікованою матеріально – правовою конвенцією, що виступає базою поточної правотворчості у сфері міжнародних комерційних, в тому числі, і факторингових операцій.

У свою чергу, конвенція ООН «Про міжнародні договори купівлі – продажу» 1980 р. втілює більш гнучкий підхід до формалізації принципу автономії волі, передбачаючи можливість сторонам договору виключити застосування конвенції в цілому, відступати від будь-якого з її положень, чи змінювати їх дію [9]. Стаття 3 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» допускає можливість лише виключення в застосуванні положень конвенції в цілому [5]. На думку Ф. Феррарі, положення конвенції УНІДРУА не ґрунтуються на принципі автономії волі [10].

В міжнародному приватному праві вільний вибір права (правопорядку) є в абстрактній формі ні чим іншим, ніж визнанням суб'єктом одного правопорядку і невизнанням іншого [11, с. 11]. Таким чином, виключення в застосуванні положень конвенції є проявом принципу автономії волі сторін договору міжнародного факторингу, а отже – правове регулювання міжнародні факторингових операцій ґрунтується на принципі автономії волі.

Подібним чином, положення конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988р. на відміну від Віденської конвенції 1980р. не визначають практику яку сторони встановили у своїх відносинах як суб'єктивного регулятора їх договірних відносин, обмежуючи матеріально-правову свободу сторін міжнародного комерційного контракту. Зазначене дає достатні підстави стверджувати про обмеження обсягу колізійної прив'язки *lex voluntatis* у положеннях конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р.

Інший підхід передбачений у положеннях ст. 11 конвенції ЮНІСТРАЛ «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001 р. Відповідна стаття передбачає, що взаємні права та обов'язки між цесіонарієм та цедентом, що виникають із домовленості між ними визначаються умовами цієї домовленості, включаючи будь – які згадані в ній правила та загальні умови. Сторони зобов'язані будь-яким звичаєм стосовно якого останні домовились та будь-якою практикою, яку останні встановили у своїх відносинах [7]. Відповідна стаття допускає можливість використання третього правопорядку – *lex mercatoria* у формі різного роду ділових узвичаєнь та контрактної практики, подібно до Загальних правил міжнародного факторингу 2010 р., як субсидіарного правового регулятора їх відносин [12].

Будучи створеним на транснаціональному рівні, *lex mercatoria* є більш пристосованим для його подальшого використання, як нейтрального правопорядку збалансовуючи інтереси сторін міжнародного комерційного контракту та забезпечуючи неупередженість у врегулюванні їх договірних відносин, порівняно з національним законодавством. Використання ділових узвичаєнь сприяє формуванню єдиної комерційної практики у міжнародній торгівлі та полегшує вирішення питань правової кваліфікації [13].

Враховуючи зазначене, для дослідження відмінностей в правових підходах до об'єктивізації принципу автономії волі у конвенційних приписах, варто детально проаналізувати особливості правового регулювання факторингу положеннями відповідних конвенцій та спрямованість правотворчої практики у відповідній сфері. Сфера правового регулювання конвенції ЮНІСТРАЛ 2001 р. є ширшою за обсягом дії, порівняно з Оттавською конвенцією 1988 року. Відповідно до ст.1 конвенції, остання поширюється на операції відкритого факторингу. Положення конвенції не поширюються на операції закритого факторингу, дисконтування рахунків, реверсного факторингу, тощо [14, с. 45]. Подібні особливості дали підстави Л. А. Новосоловій стверджувати, що конвенційний факторинг не є всеохоплюючим та не поширюється на всі види факторингу, в цілому визначаючи природу факторингових операцій [15, с. 140].

Подібний підхід розробників конвенції є логічно обґрунтованим. Положення конвенцій відображають найбільш суттєві ознаки факторингу, що існують у міжнародній комерційній практиці. Конвенційний факторинг, як різновид договірних зобов'язань набув формально визначеного характеру, завдяки чому останній можна відмежувати від суміжних видів договірних відносин, які є близькими до конвенційного факторингу за своїм соціально – економічним призначенням, проте, відмінні за техніко – юридичними засобами обігу дебіторської заборгованості, формалізувати які в одній правовій конструкції договору міжнародного факторингу не видається можливим.

У свою чергу, метою правотворчої практики у сфері факторингу, визначеної преамбулою конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» є створення єдиної правової бази міжнародного факторингу [5]. З урахуванням цього, надання принципу автономії волі більшій гнучкості та формалізація останнього за моделлю, визначеною положеннями Віденської конвенції 1980 року дозволить сторонам міжнародного комерційного контракту відступати від кваліфікаційних ознак договору міжнародного факторингу в комер-

ційній практиці. Подібний підхід не забезпечить уніфікацію правового регулювання міжнародного факторингу, а отже – мета правотворчої практики, визначена преамбулою конвенції не буде досягнутою.

Преамбула конвенції ЮНІСТРАЛ «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001 р. передбачає, що остання спрямована на забезпечення існуючих та розвиток нових видів практики [7]. З урахуванням зазначеного, розширення автономії волі сторін міжнародного комерційного контракту в положеннях конвенції «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» пристосувало конвенційне регулювання до потреб комерційної практики у відповідній сфері, розширивши матеріально – правову сферу дії автономії волі порівняно із положеннями конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг». Стаття 6 конвенції «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі», передбачає, що цедент, цесіонарій та боржник можуть за домовленістю відходити від положень конвенції, що стосується їх взаємних прав та обов'язків, чи змінювати ці положення [7].

Положення конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р. передбачає можливість зміни положень конвенції як сторонами контракту міжнародного факторингу, так і сторонами договору купівлі – продажу. При цьому, фактор повинен бути письмово повідомлений про виключення в застосуванні положень конвенції стосовно прав грошових вимог, що виникають до моменту, чи в момент такого виключення [5]. Необхідність ознайомлення фактора із виключенням в застосуванні положень конвенції пов'язана з тим, що конвенція не закріплює за фактором обов'язку ознайомлюватись з умовами договору [16, с. 125].

Наділення сторін договору міжнародної купівлі – продажу правами щодо визначення компетентного правопорядку пов'язують із належністю останніх до сторін договору факторингу. На думку А. А. Приходько, оскільки за договором факторингу виникають зовнішні правові зв'язки між постачальником, кредитором та боржником, а також між фінансовим агентом та боржником, то з цього слідує, що боржник також є стороною договору міжнародного факторингу [17, с. 151]. За словами Н. В. Тараби, із кваліфікації договору міжнародного факторингу за ознакою іноземного елементу у відносинах, при якому до уваги береться місце знаходження лише постачальника та боржника слідує опосередковане визнання багатостороннього характеру договору міжнародного факторингу [18, с. 132]. Свою позицію науковець додатково аргументує також тим, що після укладення договору факторингу, останній є частиною договору купівлі – продажу [18, с. 133].

Розвиток подібного підходу заперечує існування відособлених факторингових відносин, а з цього слідує, що безпідставною є уніфікація норм права у відповідній сфері. Призначенням факторингу є поточне обслуговування клієнта, а не виведення первісного кредитора із зобов'язання. Завдяки цьому договір міжнародного факторингу набуває окремої правової спеціалізації. Таким чином, висловлений науковцями підхід не витримує критики та є неприйнятним.

Іншу точку зору висловлює І. Безклубий, який вважає, що договір факторингу є двохстороннім правочином [18]. Останній підхід знайшов своє закріплення в положеннях Оттавської конвенції «Про міжнародний факторинг». Стаття 1 конвенції УНІДРУА передбачає, що договір укладається між однією стороною (постачальником) та іншою стороною (фактором). При цьому, обов'язковою умовою конвенційного факторингу є повідомлення боржника про уступку права грошової вимоги. Поняття «сторони договору» не можна ототожнювати із «суб'єктами відносин». Договір факторингу є двостороннім договором, на підставі якого виникають трьохсторонні зобов'язальні відносини. Особа, що

не є контрагентом за умовами договору, проте перебуває у юридичних зв'язках з контрагентами є третьою стороною [19, с. 290]. Враховуючи зазначене, боржника можна віднести до третіх осіб. Санкціонуючи можливість визначати компетентний правопорядок сторонами договору купівлі – продажу, положення конвенції використовують правову презумпцію, унеможливаючи розмежування факторингових відносин від суміжних.

Національне законодавство та норми міжнародного приватного права передбачають можливість змінювати конкретний правопорядок виключно сторонам договору. Стаття 3 Римської конвенції «Про право, що підлягає застосуванню до договірних відносин» 1980 р. та ст. 8 Міжамериканської конвенції «Про право, що підлягає застосуванню до міжнародних контрактів» 1994 р. допускають можливість сторонам у будь – який час підпорядкувати договір будь – якому іншому праву, крім права, що раніше врегульовувало їх відносини [20; 21].

З урахуванням ч. 2 ст. 3 Римської конвенції 1980 р., будь – яка зміна застосовуваного права не повинна заподіювати шкоду правам третіх осіб [20]. Стаття 6 конвенції ЮНІСТРАЛ «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001 р. передбачає, що відхід від положень конвенції, чи їх зміна може здійснюватись за домовленістю між цедентом, цесіонарієм та боржником. Подібна домовленість не може зачіпати права третьої особи, що не є стороною відповідної домовленості [7]. Таким чином, положення конвенції ЮНІСТРАЛ 2001 року усувають подібну невизначеність у питаннях вибору компетентного правопорядку у порівнянні з Оттавською конвенцією 1988 р.

З урахуванням ч. 2 ст. 2 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг», при вирішенні питання про застосування конвенції до уваги береться місце здійснення господарської діяльності, яке має найтісніший зв'язок з договором купівлі – продажу та його виконанням, враховуючи обставини, відомі сторонам перед укладенням, або при укладенні такого договору [5]. Таким чином, презумпція тісного зв'язку передбачає усвідомлення сторонами обставин справи в момент укладення договору міжнародного факторингу. Передбачаючи право сторін договору купівлі – продажу змінювати компетентний правопорядок за договором міжнародного факторингу, розробники конвенції відходять від принципу тісного зв'язку, визначеного положеннями ст. 2 конвенції, оскільки виключається суб'єктивний критерій усвідомлення фактором обставин виключення положень конвенції. Наявність подібних колізій у правовому регулюванні між положеннями ст. ст. 2 та 3 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р. суперечить логічній та систематичній побудові нормативного матеріалу конвенції.

Втрачає свій зміст локалізації правопорядку за договором міжнародного факторингу, визначена за принципом тісного зв'язку положеннями ст. 2 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р., оскільки такий може змінюватись в часі сторонами договору купівлі – продажу, а отже – компетентний правопорядок набуває динамічного характеру. Крім того, враховуючи існуючу диференціацію серед національних правопорядків в питаннях правового регулювання міжнародного факторингу, зміна компетентного правопорядку в односторонньому порядку збільшує ризик виникнення конфлікту кваліфікації за *lex causae*, що може здійснюватись в інтересах боржника.

Судова практика не визнає можливості зміни компетентного правопорядку в односторонньому порядку через наявність відповідного про це застереження в договорі [22, с. 54]. Укладаючи договір міжнародного факторингу, постачальник та фактор створюють для себе суб'єктивні права та обов'язки в частині визначення компетентного правопорядку. Зміна сторонами договору купівлі – продажу права, що підлягає застосуванню до договірних відносин може виходити за межі взятих на себе постачальником суб'єктив-

них обов'язків за умовами договору міжнародного факторингу. Враховуючи зазначене, виключення дії конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» без попереднього погодження із фактором після укладення договору міжнародного факторингу є подібними за своїм змістом із односторонньою відмовою від виконання зобов'язань постачальника за умовами договору міжнародного факторингу в частині визначення компетентного правопорядку.

Оскільки для застосування конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988р. необхідна субсидіарна дія права договірної держави як до договору купівлі – продажу, так і факторингу, то вибір сторонами договору міжнародної купівлі – продажу права держави, що не є договірною, автоматично виключатиме дію конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р. Реалізацією підходу, втіленого у п. б ч.1 ст. 1 конвенції порушується задекларована у положеннях преамбули справедлива рівновага інтересів між різними сторонами, що беруть участь у факторингових операціях [5].

З урахуванням положень п. 1б. ст.1 Оттавської конвенції 1988 р. про факт укладення договору міжнародного факторингу постачальник, або фактор повинні письмово повідомити боржника [5]. Виключення застосування конвенції до моменту повідомлення боржника про уступку права грошової вимоги може бути виключно таким, що мається на увазі. Оскільки боржник не є контрагентом за договором міжнародного факторингу, аналогічним чином повинно здійснюватись виключення також і після повідомлення боржника про уступку права грошової вимоги.

У випадку, коли сторони не обрали компетентний правопорядок для врегулювання своїх договірних відносин, визначення компетентного правопорядку здійснюватиметься за принципом найтіснішого зв'язку. Стаття 4 Римської конвенції 1980 р. «Про право, що підлягає застосуванню до договірних відносин» та ст. 9 Міжамериканської конвенції 1994 р. «Про право, що застосовується до міжнародних контрактів» передбачають, що договір регулюється правом, що має з ним найбільш тісний зв'язок тією мірою, якою право, застосовуване до договору не було обране сторонами, чи коли подібний вибір виявився таким, що немає сили [20; 21].

Принцип тісного зв'язку передбачає застосуванню права, що найтісніше пов'язане з відповідними відносинами у випадку відсутності компетентного правопорядку, або у випадку, коли використання традиційних колізійних прив'язок веде до застосування права, що є меншою мірою пов'язаним з відповідними відносинами [22, с. 99]. За словами Б. Е. Нольде, прив'язка правовідносин до певного правопорядку визначається за тим правопорядком, з яким правовідносини з одним із своїх іноземних елементів найтісніше зв'язані [23, с. 67].

Згідно зі ст. 2 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 року, при вирішенні питання про застосування відповідної конвенції до уваги береться те місце діяльності, що має найбільш тісний зв'язок з відповідним договором, чи його виконанням [5]. Подібним за змістом є положення п. h ст. 5 конвенції «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001р. [7]. Частина 2 ст. 28 останньої передбачає, що у випадку відсутності вибору права цедентом та цесіонарієм, їх взаємні права та обов'язки, що виникають із домовленості між ними, врегульовуються правом держави з якою найбільш тісно пов'язаний договір уступки права вимоги [7]. Таким чином, принцип тісного зв'язку визначає зміст та спрямованість колізійно-правового регулювання міжнародних факторингових операцій.

На думку В. К. фон Савіньї, визначення зв'язку правовідносин з правом певної держави повинно здійснюватись на основі дослідження змісту та внутрішніх властивостей

таких відносин. Для кожного правовідношення необхідно встановити право, якому останнє за своєю правовою природою підкоряється [24, с. 57]. Таким чином, визначення компетентного правопорядку відбувається за принципом осідлості правовідносин. Притаманна кожним правовим відносинам колізійна прив'язка визначається через попередній аналіз, завдяки чому відбувається їх локалізація та визначення належної правової системи для кожного конкретного випадку [24, с.17].

Право тісного зв'язку розглядається як колізійно-правовий принцип та колізійно-правова норма. Право тісного зв'язку, як колізійна норма передбачає існування формальної та резервної колізійних прив'язок. Резервна колізійна прив'язка є субсидіарною, а отже – існує як обхідний механізм, чи як виняток із загальних правил [24, с. 70]. Визначення компетентного правопорядку здійснюється на підставі відповідних прив'язних критеріїв, пошук яких здійснюється у фактичних обставинах справи [23, с.102]. Право тісного зв'язку як різновид резервної колізійної прив'язки є субсидіарним критерієм визначення компетентного правопорядку та застосовується як обхідний механізм, що є винятком із загальних правил [24,с. 70; 23, с. 104].

Формалізована колізійна прив'язка, за словами Д. В. Пшеничнюка є чітко визначена законодавцем *ab initio*, пристосована до конкретних відносин, а відтак – безпосередньо та чітко визначає застосовуване право [24, с. 69]. В. К. фон Савіньї зазначав, що до договорів підлягає застосуванню право тієї країни, де вони повинні виконуватись [24, с.18].

Частина 2 ст. 4 Римської конвенції 1980 року передбачає закріпленню презумпції зв'язку договірних відносин з правом держави, в якій сторона, що здійснює основне виконання, має своє місцезнаходження, чи розміщується адміністративний центр корпоративної, чи одноособової організації [20]. Подібна модель є основною у міжнародному приватному праві. Положення ст. ст. 32, 44 закону України Про міжнародне приватне право передбачає, що у разі відсутності згоди сторін договору про вибір права, що підлягає застосуванню до цього договору, застосовується право що має найбільш тісний зв'язок з відповідним договором [26]. Виконання зобов'язань за умовами договору стороною, що здійснює основне виконання є більш складним, останній слід частіше звертатись до компетентного правопорядку [22, с. 51]. З урахуванням зазначеного характерним виконанням за договором про надання послуг є те з них, за яке вноситься платіж. Слідуючи зазначеним вище особливостям та враховуючи типологічні ознаки договору факторингу, положення ч. 19 ст. 44 Закону України «Про міжнародне приватне право» передбачає, що правом, яке підлягає застосуванню до змісту договору, у випадку відсутності згоди сторін, є право країни фактора [26].

Положення конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р. відходять від зазначеного принципу. Стаття 2 конвенції спрямовані на безпосереднє підпорядкування правового регулювання міжнародного факторингу договірному статуту за договором міжнародної купівлі-продажу. Водночас, відсутність окремої спеціалізованої прив'язки для договору міжнародного факторингу є необґрунтованим, оскільки спростовується значення договору факторингу як окремого виду договірних зобов'язань. Подібний підхід суперечить тенденціям розвитку правотворчої практики на міжнародному рівні, спрямованим на набуттям факторинговими відносинами окремої правової спеціалізації у положеннях конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р., «Загальних правил міжнародних факторингових операцій». У свою чергу, враховуючи, що розглядуваний договір передбачає надання супутніх фінансових послуг, порушується формальна прив'язка принципу тісного зв'язку, за якою повинен здійснюватись вибір права країни в якій сторона яка має вирішальне значення для виконання договору має своє місце проживання, чи місце знаходження, а отже – право країни фактора.

Конвенція «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» передбачає виокремлення декількох генеральних презумпцій тісного зв'язку. Відповідно до ч. 1 ст. 1 конвенції ООН «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» 2001 р., остання застосовується як до уступки міжнародної дебіторської заборгованості, так і міжнародної уступки дебіторської заборгованості, як вони визначені у положеннях відповідної глави, якщо в момент укладення договору цедент знаходиться у договірній державі, а також до наступних уступок, дебіторської заборгованості за умови, що попередня уступка регулюється цією конвенцією [7].

У свою чергу, конвенція передбачає диференціацією правових статутів, що підлягають застосуванню до міжнародних факторингових операцій. Так, відповідно до ст. 28 конвенції ЮНІСТРАЛ 2001р., у випадку відсутності вибору права цедентом та цесіонарієм, їх взаємні права, що виникають із домовленості між ними регулюються правом держави, з яким найбільш тісно пов'язаний договір уступки. Стаття 29 передбачає, що правом яке регулює первинний контракт визначає силу договірних обмежень на уступку у відносинах між цесіонарієм та боржником, умови при яких на уступку можна посилатись стосовно боржника та вирішення питання про те, чи були виконані зобов'язання боржника [21]. З урахуванням цього, на відміну від конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг», компетентний порядок за попереднім договором поширюється лише на уступку права вимоги. Зазначене достатні підстави вважати, що у міжнародно-правовому регулюванні факторингу простежується тенденція до встановлення автономної колізійної прив'язки для договору міжнародного факторингу.

Колізійно-правове регулювання міжнародних факторингових операцій на сучасному етапі здійснюється через розщеплення договірного статуту, втілюючи теорію де пасажу. Стаття 10 Римської конвенції «Про право, що підлягає застосуванню до договірних відносин» 1980 р. передбачає, що взаємні права та обов'язки цедента та цесіонарія у випадку передачі права вимоги третій особі регулюється правом, яке за умовами відповідної конвенції приймається між цедентом та цесіонарієм. Закон, який врегульовує право, відповідно до якого відбувається передача прав та обов'язків визначає можливість такої передачі прав та обов'язків, взаємовідносини між цесіонарієм та боржником, умови, за якими цедент може висувати вимоги проти боржника та питання про те, чи припинені зобов'язання боржника [20].

Уніфіковані правопорядки спрямовані на регулювання факторингових операцій на міжнародному рівні забезпечують випереджувальне регулювання відповідної сфери відносин. Оскільки договір факторингу не розвинувся до рівня окремого виду договірних зобов'язань в межах більшості національних законодавств, закономірним є відсутність в ряді правопорядків типологічної спеціалізації колізійної прив'язки за договором факторингу.

Розщеплення договірного статуту найбільш характерне для комплексних договорів. Останні потребують зусиль декількох сторін договірних відносин для виконання їх взаємних зобов'язань, що зумовлює необхідність застосування до окремих частин договірних відносин різних статутів. Подібні особливості притаманні для договорів лізингу, факторингу, договорів із забезпечувальними операціями, перестраховання [22, с. 58]. В науковій літературі поділ договірного статуту на частини пов'язують із необхідністю забезпечення компромісу інтересів сторін при вирішенні питання застосовуваного права [27, с. 30].

Міжамериканська конвенція «Про право, що підлягає застосуванню до міжнародних контрактів» 1994 року закріплює умови проведення розщеплення договірних зобов'язань. Частина 2 ст. 9 конвенції передбачає, що якщо певна частина контракту може бути відді-

лена від іншої частини, і, якщо вона має більш тісний зв'язок з правом іншої держави, то у виняткових випадках право такої договірної держави може застосовуватись до відповідної частини контракту [21].

Розщеплення договірного статуту міжнародних факторингових операцій простежується також і на національному рівні. Положення ст. 37 Закону Грузії «Про міжнародне приватне право» передбачає, що у випадку уступки права грошової вимоги, до відносин між старим та новим кредиторами застосовується право країни, якому підпорядковується укладений між ними договір. Право, якому підпорядкований договір визначає, чи можливо здійснити відповідну уступку, а також права та обов'язки стосовно старих та нових кредиторів [28, с. 91-108]. Подібним чином, положення ст. 145 закону Швейцарії «Про міжнародне приватне право» 1987 року передбачає, що відносини між цедентом та цесіонарієм регулюються правом на якому ґрунтується уступка права грошової вимоги [28, с. 628-673].

У свою чергу, законодавство окремих країн розмежовує правопорядки, що підлягають застосуванню до питань правового регулювання договору факторингу та уступки права грошової вимоги. Частина 2 ст. 1211 Цивільного кодексу Російської Федерації, подібно до ст. 44 Закону України «Про міжнародне приватне право» передбачає, що правом, що має вирішальне значення для договору факторингу є право країни фінансового агента (фактора) [26; 29]. Пункт 19 ст. 47 закону України «Про міжнародне приватне право» передбачає, що сфера дії права, що застосовується до договору поширюється на відступлення права грошової вимоги та переведення боргу за договором [26]. Таким чином, положення відповідних національних законодавств передбачає виокремлення колізійної прив'язки договору міжнародного факторингу, враховуючи його типологічні ознаки.

Виникає невідповідність між приписами ст. ст. 44 та 47 закону. Встановлення окремої колізійно-правової прив'язки за договором факторингу є характерним для країн, де договір факторингу розвинувся до рівня окремого виду договірних зобов'язань, набувши самостійної цивільно-правової природи. З урахуванням цього, диференціація правового статуту в частині уступки права грошової вимоги та факторингу є цілком обґрунтованим.

Різні позиції з приводу розщеплення договірного статуту наводяться у науковій літературі. За словами А. А. Приходько визначення компетентного правопорядку, що підлягає застосуванню до договору міжнародного факторингу слід проводити залежно від характеру іноземного елемента, яким ускладнені міжнародні факторингові відносини [17, с. 165]. У випадку ускладнення факторингових відносин іноземним елементом через юридичний факт, належним правом буде право *lex societatis*, або *lex loci solutions* [17, с. 154-155]. Науковець вважає, що об'єкт правовідносин жодним чином не впливає на транснаціональний характер факторингу, оскільки поняття «об'єкт» не може бути наділено певною національністю, чи державною приналежністю [17, с. 154-155]. Однак, твердження науковця спростовується та не витримує критики, оскільки з урахуванням положень ч. 1 ст. 2 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р, факторингові відносини набувають транснаціонального характеру через ускладненість об'єкта факторингових відносин іноземним елементом.

Н. Ю. Газдюк обґрунтовує необхідність у розщепленні компетентного договірного статуту за договором міжнародного факторингу. Науковець вважає, що для визначення компетентного правопорядку до договору міжнародного факторингу, необхідно виходити з правової природи останнього [30]. Розглядаючи договір факторингу як різновид комплексних відносин, що супроводжуються уступкою права грошової вимоги, остання належить до паралельних відносин із супутніми фінансовими послугами, що виникають за

договором факторингу. Це вимагає оптимального забезпечення інтересів як фактора, так і боржника під час проведення операцій міжнародного факторингу.

Право країни, де фактор займається основною діяльністю застосовується до відносин, пов'язаних з дійсністю договору факторингу, правам та обов'язкам фактора та клієнта, а також до відносин, пов'язаних з невиконанням, чи неналежним виконанням фактором, чи клієнтом своїх договірних зобов'язань, припиненням договору, наслідків недійсності, чи наступних уступок права вимоги. У свою чергу, право країни, що врегульовує відносини між боржником та фактором повинно врегульовувати питання, пов'язані з можливістю майбутньої уступки права грошової вимоги, умови, при яких уступлене право грошової вимоги може бути пред'явлене фактором до боржника, а також належним виконання зобов'язань боржником [30]. З урахуванням зазначеного, науковець обґрунтовує необхідність розподілу договірних статуту міжнародних факторингових операцій.

У свою чергу, наведену позицію важко назвати оптимальною. Розщеплення договірних статуту в комплексних зобов'язаннях створює труднощі в колізійно-правовому регулюванні міжнародних факторингових операцій. За словами А. В. Канашевського, дроблення договірних статуту може негативно позначитись на колізійно-правовому регулюванні договору в цілому, що в кінцевому результаті може призвести до конфлікту положень застосовуваних актів [22, с. 58]. Як вважає І.С. Зикін, застосування до договору права різних країн може викликати ризик настання суперечностей в правовому регулюванні прав та обов'язків сторін договірних відносин через розбіжності різнонаціональних законів та наявність невідворотних пороків щодо змісту [35, с. 425]. Подібної точки зору дотримується і А. А. Приходько, зазначаючи, що у випадку підпорядкування прав та обов'язків фактора одному правопорядку, а прав та обов'язків постачальника – іншому ускладнюється можливість досягнення відповідності та посилюються ризики не визнання застосовуваного сторонами права в подальшому [17, с. 165].

Розщеплення договірних статуту є цілком обґрунтованим, якщо частина договору до якої застосовується інший правопорядок є відокремленою від іншої частини договору та становить підгрупу прав та обов'язків, що може розглядатись відокремлено [28, с. 58]. Водночас, в науковій літературі висловлюється погляд про те, що у випадку застосування до частини договору різних національних законів, право, що підлягає застосуванню до договору в цілому, повинно визначатись виходячи із принципу тісного зв'язку [28, с. 60].

Аналіз положень конвенції підтверджує недосконалість правового підходу до розщеплення договірних статуту факторингових зобов'язань. Водночас, абсолютне підпорядкування правопорядку за договором міжнародного факторингу договору купівлі – продажу спричинює деформацію правового регулювання в питаннях, пов'язаних зі зміною компетентного правопорядку. При цьому, порушується формальна прив'язка принципу тісного зв'язку, за якою повинен здійснюватись вибір права країни в якій сторона, яка має вирішальне значення для виконання договору має своє місце проживання, чи місце знаходження, а отже – право країни фактора. Розвиток такого підходу призведе до заперечення належності контракту міжнародного факторингу до окремого виду договірних зобов'язань, незважаючи на спеціалізований характер уступки права грошової вимоги.

Використання конкретної формалізованої колізійної прив'язки за договором міжнародного факторингу повинно визначатись з урахуванням характеру договірних відносин. Стаття 6 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 року передбачає, що договір факторингу є дійсним, незалежно від наявності заборони на уступку права грошової вимоги у первинному контракті. Подібним чином санкціонується уступка права ви-

моги всупереч наявності заборони на уступку в положеннях конвенції ЮНІСТРЛ 2001 року. Підпорядкування контрактних відносин *proper law* за договором міжнародної купівлі – продажу підвищує ризик унеможливлення передачі права грошової вимоги в силу наявності договірної застереження. При цьому, факторинг, як засіб фінансування дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі, не виконуватиме своє соціальне призначення в міжнародному торгівельному обороті. З урахуванням зазначеного, твердження Н. Б. Газдюк не витримують критики.

Правової спеціалізації за договором міжнародного факторингу набуває також відповідальність фактора за договором міжнародного факторингу. Відповідно до ст. 10 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг», саме лише невиконання або неналежне виконання, або прострочення виконання договору купівлі-продажу товарів не дає права боржнику вимагати повернення суми, сплаченої ним фактору, якщо боржник має право отримати цю суму від постачальника[5]. З урахування зазначеного, спеціалізація уступки права грошової вимоги під час проведення факторингових операцій, порівняно із загальноцивілістичною цесією потребує встановлення окремого правопорядку, який би забезпечував оборотоздатність прав грошових вимог за договором міжнародного факторингу, не припиняючи договірних відносин між сторонами договору купівлі-продажу.

З урахуванням ч. 2 ст. 1 конвенції ЮНІСТРАЛ 2001 року, остання застосовується до наступних уступок прав грошових вимог, за умов дотримання положень ч. 1 конвенції, незалежно від того, чи застосовувалась до попередніх уступок тієї ж дебіторської заборгованості [7]. Розширення іноземного елемента у факторингових відносин сприяє поступовому відходженню від компетенції правопорядку за умовами попереднього договору, а отже – компетентний правопорядок за договором факторингу повинен застосовуватись автономно до статутів суміжних договірних зобов'язань.

Аналіз положень ст. 2 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» 1988 р. дає підстави стверджувати, що укладення договору факторингу повинно слідувати за укладенням первинного контракту за яким виникає право грошової вимоги [5]. Зі змісту положень п. б ч. 1 ст. 8 конвенції ЮНІСТРАЛ 2001 року випливає, що договір уступки дебіторської заборгованості може бути укладеним до моменту укладення первинного контракту [7]. Приписи конвенції «Про уступку дебіторської заборгованості у міжнародній торгівлі» вимагають набуття договором факторингу самостійного правового значення, укладення якого не визначається моментом укладення первинного контракту, оскільки в основі факторингу є глобальна цесія. З урахуванням цього виникає необхідність у автономному визначенні компетентного правопорядку. Не визначаючись моментом укладення договору купівлі – продажу, договір міжнародного факторингу потребує встановлення спеціалізованої колізійної прив'язки. В протилежному випадку, локалізація контрактних відносин за первинним договором, з якого виникає право грошової вимоги є не завжди можливою в момент укладення договору факторингу.

З урахуванням всього вищенаведеного, правом тісного зв'язку за договором міжнародного факторингу потребує автономного колізійно-правового регулювання. Таким *proper law* за договором повинно бути право країни фактора. При цьому, статут права країни фактора не поширюється на внутрішні відносинами між фактором та боржником, стосовно яких відбувається правонаступництво за умовами договору факторингу. Відповідно до ст. 9 конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» боржник може використовувати у відносинах з фактором усі засоби захисту, які впливають з такого договору, і якими він міг би скористатися у випадку, якби таку вимогу висунув постачальник. Це саме стосується і права боржника на залік [5]. Відповідні права визначаються

контрактом з якого виникає право грошової вимоги. З цього слідує, що компетентний статут відповідного договору поширюватиметься на відповідну сферу відносин.

Висновки. Формалізація договору міжнародного факторингу у положеннях конвенції УНІДРУА «Про міжнародний факторинг» передбачає звуження обсягу факторингових відносин. Подібні особливості зумовлюють обмеження дії автономії волі, як матеріально – правової свободи сторін договору міжнародного факторингу. Непослідовність розробників конвенцій в розмежуванні факторингових відносин від суміжних зумовлюють деформацію колізійно-правового регулювання останніх за колізійною прив'язкою *lex voluntatis* та абсолютному підпорядкуванню факторингових відносин правовому статусу первинного контракту. Міжнародно-правове регулювання факторингових операцій розвивається в напрямку диференціації правового статусу за договором міжнародного факторингу порівняно із статутом первинного контракту. Спеціалізований характер факторингових відносин потребують встановлення автономної колізійної прив'язки за договором міжнародного факторингу.

Список використаної літератури

1. Вилкова Н. Г. Договорное право в международном обороте / Н. Г. Вилкова. – М. : Статут, 2004. – 509, [1] с. – (Договорное право). – Прил.: с. 424-510. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.adhdportal.com/book_3349.html.
2. Склеповий Є. В. Ринок факторингових послуг в Україні / Є. В. Склеповий // Фінанси України. – 2005. – № 9. – С.109-115.
3. Ступницький О. І. Виклик фінансової кризи: факторинг як панацея? / О. І. Ступницький // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнародних відносин; [ред. кол.: Губерський Л. В. (гол. ред.) та ін.]. – Вип. 86, ч. 1. – К., Київський університет, ІМВ. – С. 212-220.
4. Бахин С. В. Субправо (международные своды унифицированного контрактного права).[Текст]/С. В. Бахин. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 344 с.
5. Про міжнародний факторинг: конвенція УНІДРУА № 995_210 від 28 травня 1988 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_210.
6. Unidroit convention on international factoring. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unidroit.org/status-1988-factoring>.
7. UN convention on the assignment of receivables in the international receivables in the international trade from 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/payments/receivables/ctc-assignment-convention-e.pdf>.
8. Ferrari Franco How To Create One Uniform Contract Law : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari10.html>.
9. Про міжнародні договори купівлі-продажу : конвенція ЮНІСТРАЛ // Відомості Верховної Ради. – 1989, № 36. – С. 107.
10. Ferrari Franco The unictral draft convention on assignment of receivables in receivables financing: applicability, general provisions, and the conflict of conventions – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.law.unimelb.edu.au%2Ffiles%2Fdmfile%2Fdownloadcb141.pdf&ei=kgwgU7eWDuTMygON9IGACg&usg=AFQjCNF7gOI9OwOIp9oFPQjbczDHhfCjSA>.
11. Задорожна С. М. Автономія сторін в міжнародному приватному праві: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / С. М. Задорожна; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – К., 2006 – 22 с.

12. General Rules for International Factoring – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cqattorneys.com/enfiles/Conventions%20and%20usages/04GENERAL%20RULES%20FOR%20INTERNATIONAL%20FACTORING.pdf>.
13. Christiana Fountoulakis The Parties' Choice of 'Neutral Law' in International Sales Contracts – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fountoulakis.html>.
14. Шевченко Е. Е. Договор финансирования под уступку денежного требования в системе гражданского права Российской Федерации [Текст]: автореф. на соискание научной степени канд. юрид. Наук: 12.00.03 / Е. Е. Шевченко – М., 2003 – 196 с.
15. Новоселова Л. А. Сделки уступки права (требования) в коммерческой практике. Факторинг [Текст] / Л. А. Новоселова. – М., Статут, 2003. – 494 с.
16. Овсейко С. В. Международные банковские операции: Конспект лекций для студентов магистратуры [Текст] / С. В. Овсейко. – Минск : БГУ, 2001. – 307 с.
17. Приходько А. А. Договор международного факторинга в международном частном праве : автореф. на соискание научной степени канд. юрид. наук: 12.00.03 / А. А. Приходько. – М., 2005. – 234 с.
18. Безклубий І. А. До питання про юридичну природу договору факторингу // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 3. – С. 89-93.
19. Брагинский М.И. Витрянский В.В. Договорное право: Общие положения. Книга первая [Текст] / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М.: Статут, 1998. – 478 с.
20. Convention on the law applicable to contractual obligations opened for signature in Rome on 19 June 1980 (80/934/EEC) – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41980A0934:EN:NOT>.
21. Inter – American convention on the law applicable to international contracts signed at Mexico, D. F., Mexico, on March 17, 1994. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oas.org/juridico/english/treaties/b-56.html>.
22. Канашевский А. В. Внешнеэкономические сделки: материально-правовое и коллизионное регулирование [Текст] / А. В. Канашевский. – Волтерс Клувер, 2008. – 296 с.
23. Кисиль В. І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації. – 2-е доповн. і перероб. вид. [Текст] / В. І. Кисіль – К. : Україна, 2005. – 480 с.
24. Нольде Б. Э. Очерк международного частного права // Лист Ф. Международное право в систематическом изложении. – Юрьев, 1909. – С. 470.
25. Пшеничнюк В. П. Колізійний принцип тісного зв'язку у міжнародному приватному праві: дис. ...канд. юрид.наук: 12.00.03 /В П. Пшеничнюк; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; ІМВ – К., 2011, – 217с.
26. Про міжнародне приватне право: закон України № 2709-IV від 23. 06. 2005. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.
27. Малкин О. Внешнеэкономические сделки. Проблема выбора применимого права. // Капитал и право. – Октябрь, 2004. – № 3. – С. 30.
28. Международное частное право. Иностранное законодательство [Текст] /А. Н. Жильцов, А. И. Муранов, М.: Статут, 2001. – 892 с.
29. Гражданский кодекс Российской Федерации от 26. 11 .2001 № 146 ФЗ: действующая редакция от 01. 01.2 014 – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru/popular/gkrf3>.
30. Газдюк, Н. Ю. Коллизионный способ регулирования договора международного факторинга в Республике Беларусь / Н. Ю. Газдюк // Журнал международного права и международных отношений. – 2007. – № 4. – С. 21-25.

31. Комментарий к части третьей Гражданского кодекса Российской Федерации. [Текст] / А. Л. Маковского, Е. А. Суханова. – М. : «Юристъ», 2002. – 538 с.

CONFLICT LAW REGULATION OF THE INTERNATIONAL FACTORING OPERATIONS

Smolyn Y. V.

Applicant for the PhD at the Institute of international relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv.
Scientific adviser: Dr. Law, Associate Professor Kalakura V.Y.

Abstract. *This article is dedicated to the issues of conflict law regulation of the international factoring agreement. The article analyzes choice of law by the parties, as well as conflict law regulation of the factoring relations in line with the principle of close link. The article researches the issues of international legal regulation by the provisions of the UNIDROIT Convention «On international factoring» of the competent jurisdiction choice by the international factoring agreement parties. The article substantiates imperfection of conflict law regulation of the international factoring relations through splitting of the statute, as well as extension of competent jurisdiction on factoring agreement according to the agreement which is the source of monetary claim right. Based on analyses of the legal nature of the factoring relations authors are proving the need to introduce a separate formalized connecting factor for the factoring agreement in line with the close link principle.*

Key words: *conflict law regulation, international factoring agreement, lex voluntatis, principle of close link.*

Referances

1. Vilkoва N.G. Dogovornoe pravo v mezhdunarodnom oborote / N. G. Vilkoва. – М. : Statut, 2004. – 509, [1] s. – (Dogovornoe pravo). – Pril.: s. 424-510. – [Elektronni resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.adhportal.com/book_3349.html.
2. Sklepovy'j Ye. V. Rynok faktoryngovyh poslug v Ukrayini / Ye. V. Sklepovy // Finansy Ukrayiny. – 2005. – № 9. – S. 109-115.
3. Stupnyczkyi O. I. Vykyk finansovoyi kryzy: faktory'ng yak panaczeya? / O. I. Stupnycz'kyi // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn: Kyiv. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka, In-t mizhnarodnyh vidnosyn; [red. kol.: Gubers'kyi L. V. (gol. red.) ta in.]. – Vyp. 86, ch. 1. – К., Kyivs'kyi universytet, IMV. – S. 212-220.
4. Baxin S. V. Subpravo (mezhdunarodnyie svody unificirovannogo kontraktnogo prava). [Tekst] / S. V. Baxin. – SPb. : Izdatel'stvo «Yuridicheskij cenztr Press», 2002. – 344 s.
5. Pro mizhnarodnyi faktoryng: konvencziya UNIDRUA № 995_210 vid 28 travnya 1988 roku: [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_210.
6. Unidroit convention on international factoring. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.unidroit.org/status-1988-factoring>.
7. UN convention on the assignment of receivables in the international receivables in the in-ternational trade from 2001 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/payments/receivables/cte-assignment-convention-e.pdf>.
8. Ferrari Franco How To Create One Uniform Contract Law: [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari10.html>.
9. Pro mizhnarodni dogovory kupivli-prodazhu: konvencziya YuNISTRAL // Vidomosti Verxovnoyi Rady. – 1989, № 36. – S. 107.
10. Ferrari Franco The unictal draft convention on assignment of receivables in receivables financing: applicability, general provisions, and the conflict of conventions – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.law.unimelb.edu.au%2Ffiles%2Fdmfile%2Fdownloadcb141.pdf&ei=kgwgU7eWDuTMygON9IGACg&usq=AFQjCNF7gOI9OwOIp9oFPQjbczDHhfCjSA>.
11. Zadorozhna S. M. Avtonomiya storin v mizhnarodnomu pry'vatnomu pravi: Avtoref. dys. kand. yuryd. nauk: 12.00.03 / S. M. Zadorozhna; Chernivecz'kyi naczial'nnyi universytet imeni Yuriya Fed'kovycha. – К., 2006 – 22 s.

12. General Rules for International Factoring – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.cqat-torneies.com/enfiles/Conventions%20and%20usages/04GENERAL%20RULES%20FOR%20INTERNATIONAL%20FACTORING.pdf>.
13. Christiana Fountoulakis The Parties Choice of «Neutral Law» in International Sales Contracts – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/fountoulakis.html>.
14. Shevchenko E. E. Dogovor finansirovaniya pod ustupku denezhnogo trebovaniya v sis-teme grazhdanskogo prava Rossijskoy Federacii [Tekst]: avtoref. na soikanie nauchnoj stepeni kand. jurid. Nauk: 12.00.03 / E. E. Shevchenko – M., 2003 – 196 s.
15. Novoselova L. A. Sdelki ustupki prava (trebovaniya) v komercheskoj praktike. Faktoring [Tekst] / L. A. Novoselova. – M., Statut, 2003. – 494 s.
16. Ovsejko S. V. Mezhdunarodny'e bankovskie operacii: Konspekt lekcij dlya studentov magistratury [Tekst] / S. V. Ovsejko. – Minsk : BGU, 2001. – 307s.
17. Prikhod'ko A. A. Dogovor mezhdunarodnogo faktoringa v mezhdunarodnom chastnomprave: avtoref. na soikanie nauchnoj stepeni kand. jurid. nauk: 12.00.03 / A. A. Prikhod'ko. – M., 2005. – 234 s.
18. Bezklubyy I. A. Do pytannya pro yurydychnu pryrodu dogovoru faktoryngu // Pidpryyemnyctvo, gospodarstvo i pravo. – 2005. – № 3. – S. 89- 93.
19. Braginskij M. I. Vitryanskij V. V. Dogovornoe pravo: Obshhie polozheniya. Kniga pervaya [Tekst] / M. I. Braginskij, V. V. Vitryanskij. – M.: Statut, 1998. – 478 s.
20. Convention on the law applicable to contractual obligations opened for signature in Rome on 19 June 1980 (80/934/EEC) – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41980A0934:EN:NOT>.
21. Inter – American convention on the law applicable to international contracts signed at Mexico, D. F., Mexico, on March 17, 1994. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.oas.org/juridico/english/treaties/b-56.html>.
22. Kanashevskij A. V. Vneshneekonomicheskie sdelki: material'no-pravovoe i kollizionnoe regulirovanie [Tekst] / A. V. Kanashevskij. – Volters Kluver, 2008. – 296 s.
23. Kysyl' V. I. Mizhnarodne pryvatne pravo: pytannya kodyfikaciyi. – 2-e dopovn. i pererob. vyd. [Tekst] / V. I. Kysyl' – K. : Ukrayina, 2005. – 480 s.
24. Nol'de B. E. Ocherk mezhdunarodnogo chastnogo prava // List F. Mezhdunarodnoe pravo v sistematicheskom izlozhenii. – Yur'ev, 1909. – S. 470.
25. Pshenychnyuk V. P. Kollizijnyi pryncyp tsnogo zvyazku u mizhnarodnomu pryvatnomu pravi: dys. ...kand. yuryd. nauk: 12.00.03 / V. P. Pshenychnyuk; Kyiv. nacz. un-t im. T. Shevchenka; IMV – K., 2011, – 217s.
26. Pro mizhnarodne pryvatne pravo: zakon Ukrayiny № 2709-IV vid 23. 06. 2005. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.
27. Malkin O. Vneshneekonomicheskie sdelki. Problema vy'bora primenimogo prava. // Kapital i pravo. – Oktyabr', 2004. – № 3. – S. 30.
28. Mezhdunarodnoe chastnoe pravo. Inostrannoe zakonodatel'stvo [Tekst] / A. N. Zhil'czov, A. I. Muranov, M.: Statut, 2001. – 892 s.
29. Grazhdanskij kodeks Rosijskoy Federacii ot 26. 11 .2001 № 146 FZ: dejstvuyushaya redakciya ot 01. 01.2 014 – [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.consultant.ru/popular/gkrf3>.
30. Gazdyuk, N. Yu. Kollizionnyi sposob regulirovaniya dogovora mezhdunarodnogo faktoringa v Respublike Belarus' / N. Yu. Gazdyuk // Zhurnal mezhdunarodnogo prava i mezhdunarodnyh otnoshenii. – 2007. – № 4. – S. 21-25.
31. Kommentarij k chasti tret'ei Grazhdanskogo kodeksa Rossijskoy Federacii. [Tekst] / A. L. Makovskogo, E. A. Suxanova. – M. : «Yurist'», 2002. – 538s.

КОЛЛИЗИОННО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ФАКТОРИНГОВЫХ ОПЕРАЦИЙ

Смолин Я. В.

Соискатель Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Научный руководитель: доктор юридических наук, доцент Калакура В. Я.

Аннотация. Эта статья посвящена вопросам коллизионно-правового регулирования договора международного факторинга. Анализируется автономный выбор сторонами компетентного правового порядка, а так же коллизийно-правовое регулирование фак-

торинговых отношений на основе принципа тесных связей. Исследуется проблема международно-правового регулирования автономного выбора компетентного правопорядка сторонами договора международного факторинга в соответствии с положениями конвенции УНИДРУА «О международном факторинге». Описывается несовершенство коллизионно-правового регулирования международных факторинговых отношений из-за расщепления договорного устава, а также распространение на договор факторинга компетентного правопорядка за договор в соответствии с которым возникла денежная претензия. На основе анализа правовой природы факторинговых отношений доказывается необходимость внедрения отдельной формализованной коллизионной привязки для договора факторинга на основании принципа тесной связи.

Ключевые слова: коллизионно-правовое регулирование, контракт международного факторинга, автономия воли, принцип тесных связей.